

Előfizetési árak:

Egész évre forint 10.—
Félévre „ 5.—
Megyedévre „ 2.50
Egy hóra „ 1.—
Egyes szám 4 kr.

Megjelenik mindennap,
Vasárnap kivételével

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVÜPÁRT KÖZLÖNYE.

Szerkesztőség

és
Kiadóhivatal:
Főpácz, a városházzal
szemben.

Hirdetések a legmér-
sekeltebb árszámtá-
mellett.

Olvasóinkhoz.

Debreczen, nov. 1.

A *Debreczeni Ellenőr* cz. politikai napilap szerkesztését mint felelős szerkesztő a „Csokonai” nyomda- és kiadó részvénytársaság igazgatóságának megbízásából átvéttem.

Midőn e lapot a t. olvasó közönség szíves pártfogásába ajánlom, hangzatos szavakkal nem ígérek oly dolgokat, melyekkel talán örökre adós maradnék.

A *Debreczeni Ellenőr* egyike a vidék legrégibb politikai lapjainak. Huszonkét év van a háta mögött, mely idő alatt mindig tisztán élt benne a szándék: a politikával és közügyeinkkel becsületesen és szeretetteljes jóakarattal foglalkozni.

Ez lesz a lap programja a jövőben is. Élénk figyelemmel fogja kísérni a bel- és külföld politikai életét, közügyeink menétét. Fel fog szólalni minden oly esetben, midőn annak szükségét látja, nem tévesztve el egy pillanatra sem az igazságot, mely nélkül nincs becsületes hírlapírás.

A *Debreczeni Ellenőr*, mint a szabadelvű párt közlönye ezentul is hű barátja marad az igaz szabadelvűségnek, mely annyi akadályon nemes hévvel tört keresztül és a mely hivatta van édes magyar hazánknak a politika tengerén

evező hajóját az óhajtott kikötőbe bevezetni.

Ez a politikai meggyőződése azonban nem fogja sohasem elfogulttá tenni, hanem tisztelni fogja mindenha azok meggyőződését is, kik ugyanoly odaadással, de más politikai nézetek érvényesítésével igyekeznek a hazának szolgálni.

Mindenekelőtt pedig helyi lap akarunk maradni ezentul is, — a helyi érdekeknek hű őre, tolmácsolója. Részt fogunk venni minden kulturális, közgazdasági mozgásban, mely az alföld eme nagy metropolisában felmerül, — akár a hivatalos város, akár a társadalom által kezdeményezve. Mindent elkövetünk, hogy a városunkban és a vármegyében előforduló nevezetesebb események gyors közlésével továbbra is kiérdemeljük a közönség elismerését és megtartsuk azt az elsőséget, melyre évek hosszú sora alatt emelkedett a *Debreczeni Ellenőr*.

Kiváló sulyt fogunk fektetni arra is, hogy tárczarovatunk élénk és változatos legyen, egyben gondoskodunk arról is, hogy a legjelesebb írók tollából kapjunk rövidebb, hosszabb érdekesítő regényeket.

Hirrovatunk érdekessé tételére minden alkalmat megfogunk ragadni és oda fogunk törekedni, hogy a napi hírek rovatában kö-

zönségünk megtalálja városunk mozgalmas képét mindennap.

A *Debreczeni Ellenőr* multjához hiven kerülni fogja ezentul is a torzsalkodást és a kölcsönös becsülésen alapuló jó viszonyban óhajt lenni és maradni lapársai-val, nem feledkezve meg sohasem a művelt hangról, mely egy lap fennállásának biztosítéka és a művelt közönség felé irányuló szeretetének legbiztosabb alapja.

Távirataink az ország legnevezetesebb eseményeiről gyorsan fogják értesíteni olvasóinkat, a mennyiben budapesti levelezőnk lapzártá előtt közli velünk az aktuális politika minden fázisát és a társadalmi élet minden mozzanatát.

A *Debreczeni Ellenőr*-t ezentul is támogatni fogják azon kiváló szellemi erők, kik ugyszólván bölcsőjétől kezdve szeretetteljes gond-
dal őrködték életé felett. Segíteni fog munkánkban a fárdhatlan tevékenységű Zolthay Lajos, kinek csak szerénysége nagyobb azon igyekezeténél, hogy a *Debreczeni Ellenőr* magas szellemi nívóra emelkedjék. E naptól kezdve ő lesz a *Debreczeni Ellenőr* főmunkatársa.

A lap kötelékébe marad ezenkívül Krudy Gyula, a fiatalabb írói generáció eme szép reményekre jogosító tagja, ki szellemes tárczáival és alapos színi kritikái-

T Á R C Z A.

Halottak napján.

Sárga levél busan zizeg,
Mint egy szomorú dal.
Észrevétlen megtelek az
Ember szíve túval...

Menjünk ki a temetőbe,
Boruljunk a sirra!
Megnyugszik a fájó lélek,
Ha magát kisírja.

Látogassuk meg azt, a ki
Velünk örült nem rég.
Most hideg por el nem muló
Drágalátos emlék.

Tegyük oda koszorunkat
A pusztá fejfára,
S hadd peregjen, hadd hulljon rá
Könyveinknek árja!

A kopár hant koszoruján
Csillog a nap fénye.
Könyveinkben felragyog a
Hit édes reménye...

Zoltán Győző.

A kegyelet ünnepén.

— A *Debreczeni Ellenőr* eredeti tárczája. —

(K.) Minden, de minden olyan szomorú. Néma csendben járnak kelnek az emberek, kiknek arczára mintegy ráfagyott a mosoly; a beszédes ajkak elcsöndesedtek, de annál jobban dobog a szív, mely különösen ma halottak napján érzi azt a nagy űrt, melyet elhunyt szerettei hagytak maguk után.

Maga a haldokló természet is a mulandóság bus angyalát idézi fel lelkünkben.

A busan zenélő őszi szél megrázza a fák sárguló lombkoronáit, az avar hullámo-
san hajlik ide-oda, az egy-két késői virág is haldoklik a hideg dér csillámló takarója alatt.

Az idő is komor.

A napnak, e ragyogó és meleget adó fényttestnek sugarai nem aranyszínűek többé, hanem halványak, nélkülözik a meleget s csak néha-néha érintik a földet, mintha válni akarnának tőle örökre.

Gyászbaorult alakokkal találkozunk, kik nesztelen léptekkel sietnek a temető felé, hol annyi édes ábránd nyug-zik megfagyva, annyi gondolat eltemetve, annyi eszme eltiporva, elhantolva és egykor annyi nemesen és nemtelenül dobogó szív eltakarva, elporladva...

És a temetőben, e néma köztársaságban

csönd, a holtak nyugalma-hoz annyira illő csönd helyett nagy mozgást látunk.

A bemohosodott, besülyedt sirokra rá-
szójják az őszi virágait.

A kicsiny mécsék ezrei kigyulnak, melyek a sir fölé ültetett szomorú füzet halvány fényével hintik be s e halvány fény alatt egy imádkozó alak térdel, irgalmat és kegyelmet esdve Istentől elhunyt szerettei számára...

Ki tudja, kit sirat, kiért imádkozik?

Halottak napján még a legridegebb keblű ember is magába száll s talán azért olyan hideg a természet, mert minden melegség az emberi szívben vesz lakást e napon. Minden embernek van egy halotja, kinek emlékével felenged a szív kerge s megnyílik az imádságra.

Oh a szívnek nem u halál eszméje fáj-
dalmas, sokkal lesújtóbb ennél az elválás gondolata. Mert szívünkben csak akkor mar-
kol igazán a fájdalom kegyetlen kezekkel, mikor elhantolják azt a koporsót, melybe boldogságunk egy része van bezárva. A kedves elhunyt emléke odanő szívünkhez el-
válhatlanul s ha mégis az élet zajában ez emlékezet elmosódik is egy pillanatra, annál nagyobb erővel és fájdalommal ragadja meg lelkünket olyan alkalmakkor, midőn kimegyünk imánk és megemlékezni tudó szerte-
teinkkel a temetőbe, hogy elhunyt szeretteink porladó tetemét bus könnyeinkkel öntözzük.

val már eddig is nagy érdemeket szerzett lapunk körül. De birjuk még ígéretét Debreczen legjelesebb férfiainak, kik a tudományok és közügyek mezején dolgoznak, hogy eszméikkel gyakorlta felkeresik lapunk hasábjait.

M. t. Olvasóközönség!

Midőn a Debreczeni Ellenőr cz. politikai napilap szerkesztőségét átveszem, minden erőmmel azon leszek, hogy e lapot fényes nevű elődeim szellemében vezethessem. Kipróbált hűségű lapja marad ez ezután is a **szabadelvű-pártnak** és minden közleményében a művelt hang és a művelt közönség izlése lesz az irányadó.

Nem mulaszthatom el, hogy beköszönésem alkalmából őszinte köszönetet ne mondjak Eötvös Károly Lajos kir. tanfelügyelő O Nagyságának, lapunk eddigi felelős szerkesztőjének, ki gazdag tapasztalataival és jóakarattal tanácsaival támogatott eddig is és szerettem remélni, hogy támogatni fog ezután is.

Fogadja végül m. t. olvasóközönségünk a *Debreczeni Ellenőr*-t oly szívesen, mint a mily becsületes igyekezettel én annak felelős szerkesztőségét átveszem.

Kelt Debreczenben, 1895-ik november 1.

Koncz Ákos.

a Debreczeni Ellenőr f. szerkesztője.

Halottak napján.

Debreczen, nov ember 1.

A keresztyénség szent eszméjétől áthatott emberiség ma ünnepli halottak napját, a kegyeletes megemlékezés és a megemlékezni tudó szeretet ünnepét.

Milliók keresik fel ma világszerte a sírokat, mert talán egyetlenegy ember sincs a világon, kinek ne volna e napon siratni valója.

E nap a könny ünnep. Sirunk, mert elvesztettük azokat, akiket szerettünk és el fogjuk veszteni azokat, kik most közel állanak szívünkhöz és elfognak bennünket is temetni azok, kik most szeretnek.

E gondolatok nagyon is alkalmasak arra, hogy a mulandóság érzete körülölelje lelkünket és ennek nyomán visszatekintsünk a múltba, melyben talán nagyon keveset használtunk azon nagy eszméknek, melyeket akkor írtunk zászlónkra, midőn kiléptünk az élet mezejére munkálkodni . . . dolgozni.

Vagy talán kénytelenek vagyunk bevallani a nagy Kölcséssel, hogy „Hosszu idő folyt le, az ifjuság reményteljes napjai elenyésztek s most öszülők hajszálakkal és hideg valósággal kihűtött kebellet állunk itt, kérdeve a múltat: Ősz gyermek! számláld el a hasznodat, mi ifjুকori tetteidből származik.“

És e gondolatok a jövőben üdvös tevékenységre fognak ösztönözni bennünket.

Minden embernek meg kell halni. Ez örök igazság. Így tehát addig kell munkálkodni, míg be nem köszönt életünk alkonya, míg el nem jó halálunk órája, mely véget vet minden tevékenységnek, bánatnak és örömmek, a szív vívódásainak és küzdelmeinek egyiránt.

Sokan úgy félnék, úgy remegnek a haláltól, pedig ez nem oly borzasztó. Azt a kevés örömet, mely nekünk itt kínálkozik, nem érdemes sajnálni. Azok úgy is mulandók és nyomukban ott jár a csalódás, ott leselkedik a fájdalom.

Ránk nézve a halál nyugalom, de annál szívtepőbb szereteteink elmulása. Itt egy anya, ki egyetlen gyermekét

siratja anyai szívének megrendítő és mélységes fájdalomával; itt az atya, ki családja pusztulását kesergeti; itt a nő, ki szerelmét örök özvegyi bú közt gyászolja; itt a férj, ki minden törekvése mellett is csak apa marad és nem tudja az édes anya szeretetét pótolni; itt a gyermek, ki szülőit vesztette el, kik nélkül oly rideg és fénytelen tengődő élete.

Ez a családi élet fájdalma!

De azért van a vallás, hogy fájdalmainkat enyhítse, mérsékelje . .

Halál! a fájdalomnak egész tenger fekszik e szóban és csak egyetlen szó, szinte mint amaz kéttagu, képes csak vigaszt csepegtetni beteg szívünkre s ez az: Isten.

Igen! csakis Ő képes gyászunkban megvigasztalni az által, hogy fel emeli lelkünket a hit szárnyain isteni szívéhez és eltölti azt a megnyugvás szent érzetével. És mi a vigasztalás ez üdítő forrásánál érezzük, hogy jól mondja Bajza:

Képtelen, hogy a halálban
Éltünk minden jövő.
S üdvét meg ne nyerje a jó
És a vétlen szenvedő.
Képtelen, hogy volna Isten
E nagy mindenség felett,
A ki csak gyötrelmül adna
Érző lénynek életet.

Hiszen, ha nem hinnénk egy siron tuli életben, szegényebbek volnánk az utcán heverő kőnél, melynek nincsenek vágyai és így nem fáj neki a csalódás sem, míg ami szívünk úgy van alkotva, hogy azért nyugszik meg a föld keservei közepett, mert tudja, hogy a siron tul jutalmazva lesznek könnyei.

Azért ember higgy, remélj és szeress! Ha e három kincsnek birtokába vagy, sohasem fogsz kislelkűen félni a haláltól.

Csakis e kiomló könyvek és az édes hit, mely a reménnyel összekötve az isteni szeretetben bírja alapját, képesek megnyugtani kesergő szívünket. Csak egyetlenegy szó képes vigasztalni beteg szívünket, s az: Isten.

Valóban így van! Mi adna vigasztalást azoknak, kiknek kiacsk, reményük, boldogságuk, életük, mindenük künn nyugszik a temetőben, ha nem a Mindénható, ki így szól a könnyezőhöz: Gyermekem sirj, ne szégyeld könyvedet és imádkozzál. Ne félj! nem vesztetted el őt örökre, mert látni fogod egykoron.

Ha őszetudnánk gyűjteni azt a sok kiomló könnyet, mely ma a kivilágított és virágokkal borított sírokra hull, elnevezhetnénk azt joggal a keserűség tengerének. És ha figyelemmel kíséjük azokat, kik e napon a temetőket fe keresik, belátnánk, hogy nem oly boldog az emberiség, miként azt mosolygó arca hirdeti. A legtöbb embernek szíve mélyén ott rágódik a fájdalom, melyet eltitkol a világ előtt, de amely egész erővel tör ki akkor, midőn éppen azért nem mosolyogják meg a könnyeket, mert mindenki sir, mindenkinek van oka keseregni.

Carrarai márványból készült kereszt előtt térdel egy fátyolába burkolt hölgy. Könyveit el akarja a kíváncsi szemek elől, mintha rejtegetné gyászát, fájdalmát. Ne bántuk őt!

Hadd legyen az övé osztatlanul a gyász. Ki tudja, kit sirat, kiért imádkozik?

Amott egy agg térdei reszketve. Ezüstös haján végignyargal a hűs őszi szél . . . ő imádkozik. — Mindene, reménye, öröme, boldogsága itt nyugszik e virágos hant alatt. Az élet nagy csapásai után, fájó emlékekkel ugyan, de mégis megelégedetten élt unokája oldala mellett. S most egyedül áll. A bájos gyermek agg napjainak gyámola is itt hagyta őt s neki nem maradt egyebe a könnynél, melylyel szeméfnnyét siratja.

Piciny, apró gyermekek imádkoznak összekulcsolt kezekkel egy másik sir előtt. Árvák, kikre csak a jó Isten gondol. Ez a kép a legszomorubb. Itt még a vigasztalás szava is elnémul úgy, hogy az ember nem tud egyebet, miat hallgatagon az égből kér kegyelmet és vigasztalást az árvák életére.

De látunk ott síró anyákat, szülőket az anyai szív mélységes fájdalomával zokogni gyermekeik korán megnyitott sirja felett. Ezen fájdalmat csak az anya érzi.

„Mert a sir sok mindent elfed,
Bút, örömet, fényt, szerelmet,
De ki gyermekét szerette,
Gondját sir el nem temette.“

Ah! de van-e anya, ki gyermekét ne szeretné?

Az, a ki nem szereti, az nem érdemi meg e szent nevet. Szánjuk az ily szeren-

csétleneket, mert ne feledjük, hogy a megvetett anyai érzésnek rettenetes a bosszúja . .

Találni fogunk nagyon sok sirt, amelyeken nem fog egyetlen mécs sem lobogni, melyre nem hull a megemlékezni tudó szeretet egyetlen könnycsepje sem. Elfelejtett sírok, elfelejtett lelkek, kikről nem emlékezik meg senki.

Küldjünk értük egy fohászt s a jó Isten megfizeti imánkat.

Jó mondja Kölcséssy „az elválást nem enyhítheti egyéb, mint a viszonzatlanság reménye.“ Ez a remény szabjon határt a szülők, gyermekek, jó barátok és ismerősök felett hulló könnyeknek.

Adjanak vigasztalást szomorú szívünknek Balsac szavai: „Mi nem halunk meg; sirunk bölcsője lelkünknek“, adjanak enyhületet a gyászoló szíveknek a nagy Berzsenyi örök szépségű versének sorai:

„Buzgón leomlom színed előtt dicső!
Majdan, ha lelkem záraiból kikel
Hozzád közelebb juthat akkor
A mi után eped, ott éleli.“

Könnyeinke hullassuk tehát szeretteink nyugvó poraira, de ugyanakkor az az édes remény is dobogtassa szívünket, hogy viszont látjuk őket egykoron.

A kereszténység eme kegyeletes ünnepén pedig keressük fel mi is azok nyugvóhelyét, kik ott pihennek a temetőben és küldjük néhány fohászt azokért, kik a mély sírokban porlanak . . .

Ha szerettük az élőket, ne feledkezünk meg a halottakról sem.

— **Belföldi hírek.** (A földmívelésügyi miniszter) lemondása élénken foglalkoztatja a politikai köröket. E körökben azt állítják, hogy ha Festetics gr. ezuttal marad is, maradása okvetlenül csak ideiglenes. Legfőbb képviseli még budgetjét a költségvetési vitában, azután pedig le fog mondani. Valószínűnek tartják, hogy Festetics tárczáját majd Bánffy veszi át s meg is tartja véglegesen. Mintán már ismételtén kijelentette, hogy a miniszterelnökség mellett még egy másik tárcza ellátása nagyon ráfér a miniszterelnökre. — (Területek kicserélése.) A „Pester Lloyd“ ot arról értesítik Fiuméből, hogy a magyar és az osztrák kormányok között ez idő szerint tárgyalások folynak a végből, hogy az osztrák kormány engedje át a Prilucca-Caszua közötti területet, a mely Fiume nyugati oldalánál fekszik, Magyarországnak és ennek fejében Magyarország hajlandó lesz Ausztriának átengedni egy megfelelő nagyságú területet Pozsony közelében. Ennek a területkicserélésnek a flumei kikötő kívánatos kibővítése lesz az eredménye.

— **Külföldi hírek.** (A bolgár kormány megbukott.) Mivel Ferdinánd fejedelem vonakodott az eléje terjesztett trónbeszédet, a mely azt az ígéretet tartalmazza, hogy Boris herceg az ortodox vallásra tér át, aláírni, továbbá minden kormányképviselő követelte a passzus behagyását, a Szólov-kormány beadta lemondását, de Ferdinánd még nem fogadta azt el. — (Háborús hírek.) A török kormány elrendelte, körülbelül 20.000 ember behívását. Ez által a kis-ázsiai csapatok létszáma csaknem megkettőződik.

Irodalom — Művészet.

* **Egy könyv története.** Fodor Janka *dolgozat* címmel egy kötetet adott ki a Mária Dorothea-egyesület, a melynek elnöksége először írt a könyvbe. Ebből az előszóból egy tehetséges fiatal leány tragédiája sir ki, egyszerűségében is megrázó hangon. Fodor Janka először Hátszegen volt tanítónő, még pedig mintatanítónő. Onnan a fővárosba került föl, ahol szintén alkalmazást kapott. Olyan erős volt benne a kötelességérzet, hogy télen, mikor a rettenetes hófúvás következtében nem járt a lovasut, gyalog ment ki Kőbányára, ahol tanított. Ez utain meghűlt, nehézség betegséget kapott, végül pedig a szemevilágát veszítette el. Ily állapotban súlyos betegen került a Mária Dorothea-egyesület Otthon-ába, ahol igazán otthont talált a nagy kinokat szenvedő szegény vak leány. Bajában és fájdalmi között is oly kedves volt, hogy mindenki megszerette s apró szívessegekkel árasztotta el. Fodor Janka, mikor a betegágyat elhagyhatta, a mikor a fájdalmak csillapultak, irogatni kezdett s vastag kötetet írt össze. A vak leány kuszált betűi eléggé olvashatók voltak, amint sok ügyességről tettek szert kézimunkái is. Nemesak írói talentuma volt ennek a szerencsétlen leánynak, de nagy műveltsége, kiváló emlékezőtehetsége és bámulatos szorgalma is. Ami pénzt irodalmi munkássága révén kapott, nem költötte el. Anélkül, hogy tudták volna, összegyűjtötte, hogy úgy, ahogy lerója majdan halálját a Mária Dorothea-egyesület iránt, amelyre a megkuporgatott pár forintot hagyta. Hát ennek

a mártirleánynak a dolgozatait gyűjtötte össze és adta ki az egyesület a kegyelet és a szeretet nevében. A munkának valami különös irodalmi becsé nincs, de bizonyára megőrzi majd annak emlékét, aki szenvedett és meghalt.

* **A nagyvárad Szent László-szobor.** A nagyvárad katonai vár udvarában tegnap kiállított Szent László-szoborról, már konstatálták, hogy a tizenhetedik századból való s így semmiesetre sem a már Rómer Flóris által is keresett híres király-szobor. Arkeológiai szempontból kevés az értéke, valószínűleg a székesegyház egyik kápolnájának oltárán állott. A nagyvárad Régész Egyesülete a napokban fogja elhatározni, kutasson-e tovább a szobor kiállításának helyén.

Színház.

* **Színügyi ülés.** A város színházi bizottságának Boczkó Sámuel főkapitány, színházi felügyelő elnöksége alatt Abraham László, Komlóssy Áitur tagokból és Szabó Kálmán jegyzőből alakult s a színházra kiterjedő pályázat feltételeinek revideálására kiküldött albizottsága ma délután 3 órakor ülést tart. Az ülésen az albizottságnak a színházi bizottsághoz intézendő jelentését fogják véglegesen megállapítani.

* **A Vigszínház bérlői.** Az a sűrű köd, amelybe a Vigszínház emberei burkolódnak, nehogy erről az új színházról valamiképpen a nyilvánosság elébe juthasson ami a közönséget érdekelhetné, lassan lassan mégis kezd lefoszlani a titokzatos színházi részvénytársaságról s ma-holnap mégis csak tisztában leszünk, ha nem is az új színház programjával, amelyivel talán a legkövetlenebbül érdekeltek sincsenek még egészen tisztában, de legalább azzal, hogy milyen auspiciumok alatt indul neki az új színházi vállalat jövőndő sorsának. A Vigszínház részvénytársaság nem maga lesz az új színház vállalkozója egyuttal. A társaság, mint biztos forrásból értesülünk, bérbeadta a színházat s már meg is kötötte a bérelti szerződést, amely *öt esztendőre szól.* A színházat hárman bérelték ki: gróf Keglevich István, Széchi Ferenc és Faludi Gábor, a fővárosi színházi jegyiroda tulajdonosa. A bérlők egyuttal részvényesei is ugyan a Vigszínház részvénytársaságnak, még pedig igen erős arányban, de mint bérlők határozott bérösszeget fizetnek a részvénytársaságnak s az első öt esztendő koczázatait is ők maguk viselik. Ez a szűkebb bérlőtársaság lesz tehát az, amely a májusban megnyíló új színház iránya és programja dolgában kizárólagosan határoz. A színház berendező munkálatai különben serényen folynak s a meghatározott időre okvetlenül megkezdik az előadásokat. Az igazgatóság már betöltötte a színház titkári állását. Az igazgatóság erre az állásra Kohn Dávid békés-gyulai városi jegyzőt szerződtette évi ezernyolczszáz forint fizetéssel s a milleniumi ünnepségek hat hónapjára harmincz-harmincz forint havi pótlékkal.

Egyházkerületi értekeztet.

Nagyvárad, október 31.

— Saját tudósítónaktól. —

A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi értekeztet közgyűlésére száznál több lelkész és előkelő világi tag érkezett Nagyváradra, ezek között Kiss Aron debreczeni ref. püspök, Lukács Ödön elnök, Simonffy Imre alelnök (Debreczen polgármestere), Kiss Albert orsz. képviselő, Dr. Bartha Béla jogtanár, Márk Endre, Ujfalussy Béla, Padrah Sándor, Joó István, Rigó Ferenc, Tóth Sámuel, Balogh Ferenc, Némethy Lajos, Zoványi Jenő, Dávidházi János, Szabó Károly, Segesváry József, Sütő Kálmán, Radácsi György.

Kiss Aron püspököt szerdán délután a vasútnál nagyszámu küldöttség fogadta. A

vendégeket a város polgársága fogadta szívesen házaiban. — Előkelő katolikus és zsidó családok kértek és kaptak vendégeket. A premonstreiek két református lelkészt fogadtak vendégül.

Este hat órakor az összes vendégeket a városbáza tanácstermében fogadták ünnepélyesen, hol megjelent Sal Ferencz polgármester, Hlatky Endre kamarai elnök, Némethy Károly egyházi főgondnok, Hegyesi Márton, K. Nagy Sándor tanácsbírák stb. A lelépő Kiss Aron püspököt lelkes éljenzéssel fogadták. Ezután Némethy Károly üdvözölte az egybegyűlteket úgy az egyház, mint a város nevében, okos és tapintatos beszéddel kiemelve a reformáció jelentőségét és áldásos következményeit a közszabadság, közművelődés és hazafiság érdekében s azon reményét hangoztatta, hogy az értekezlet holnapi eszmecsereje ujonnan hozzá fog járulni a fellekezeti béke, az áldásos egyetértés és hazafias működés előmozdításához.

A szívből jövő lelkes szavakra fölzugó éljenzés után az értekezlet nevében annak világi alelnöke Simonffy Imre a debreczeni polgármester válaszolt.

Rövid beszédében megköszönte a szép szavakat, a szívélyes fogadtatást, melylyel a város polgársága és előjárósága is megtisztelte az értekezletet.

Azért tüzték ki — mond a — az idei vándor-gyűlést Nagyváradra, mert tudták, hogy itt kedves otthonra találnak.

Ebben az üdvözlő szavak őket megerősítették.

Végül éltette a város és egyház hazafias polgárait és előjáróit.

A hivatalos üdvözlés után az egyes esperesek bemutatták egyházmegyéik kebelbeli papságát az értekezlet elnökségének.

A hivatalos üdvözlése után a vendégek és Nagyvárad számos elsősege felekezeti külömbség nélkül gyűltek össze a Fekete Sas nagytermében, a hol a fehér asztal mellett folyt le a kedélyes ismerkedési estély.

Az első felkészült Lukács Ödön értekezleti elnök mondta Kiss Aron püspökre.

Csak Máté nagyvárad lelkész magvas tőszájában Simonffy Imre debreczeni polgármestert, a debreczeni ev. ref. egyház főgondnokát, az egyházkerületi értekezlet világi alelnökét éltette.

Dr. Bartha Béla debreczeni jogtanár az „Óralló“ szerkesztője egy remek beszédben annak adott kifejezést, hogy legyünk bármily vallásnak és tartozzunk bármely felekezet-hez, legyünk egyek, mint magyarok. Poharat emeli a közös protestáns tesztvérségre.

Sulyok István a vendégeket köszöntötte fel.

Erős Lajos püspökladányi lelkész, Tóth József s. lelkész Ébresztő című református néplapjára mondott felkészült.

Dr. Várady Zsigmond a papságot, Szikszai András lelkész a városi és egyházi előjáróságot éltette.

A közgyűlést tegnap isteni tisztelettel nyitották meg. A vendégek a vármegyeház diszttermében gyülekeztek, honnan testületileg vonultak át a most renovált újvárosi ref. templomba istentiszteletre, melyen az alkalmi egyházi beszédet a kitűnő szónok Szabó János békésháti esperes tartotta. Kiss Aron püspök az esperesi karral, az ur asztala körül foglalt helyet.

Istentisztelet után a vármegyeház diszttermében a közgyűlést megelőző értekezletet Lukács Ödön esperes beszéde nyitotta meg. Világi elnökökként Rittoók Zsigmond kir. táblai elnök és Simonffy polgármester zerepeltek.

Istentisztelet után a közgyűlés a vármegyeház nagytermében a következő tárgysorozattal: 1. Elnöki megnyitó beszéd. Tartotta Lukács Ödön nyiregyházi esperes. 2. Ügyviteli szabályzat megvitatása. 3. A hiányzó választmányi tagok megválasztása, esetleg szakosztályokká alakulás. 4. Javaslat

a belmissioról. — Előadó: Csiky Lajos akadémiai tanár Debreczenben. — Az egyházak anyagi ügyei és az egyház fenntartási alap. Előadó: Ferenczy Gyula krassói lelkész. A diakónusi intézményről. Előadó: Garzó Gyula gyulai lelkész. A lelkészképzésről, tekintettel a megváltozott egyházpolitikai helyzetből folyó sok oldala lelkészi teendőkre. Előadó: Gulyás Lajos kisujzállási lelkész; ajánlók Csécsi Miklós makói, Soltész János ombódi lelkészek.

2. Javaslát. Indítványok.

D. u. 2 órákor népes közebéd volt a „Fekete Sas”-ban.

A fentebb közölt előre megállapított program némi változást szenvedett. — Csiky Lajos javaslatát Sulyok István n.-váradai lelkész olvasta fel. — Garzó Gyula előadása a diakónusi intézményről elmaradt a jövő évi értekezleti közgyűlésre.

Hasonlóképpen elhalasztották az elnök, választmányi tagok választását és a szakosztályok alakulását. — Nagy lehangoltságot okozott, hogy a férfi és női választmányuk több magas rangú, előkelő tagja lemondott, többek között Tisza Kálmáné, herceg Odessalohy Gyuláné, gróf Károlyi Tiborné és Armós Bálint.

A jövő évi gyűlést Szatmáron fogják megtartani. A banketten 250-en jelentek meg. Rendkívül meleg ovációkban részesítették Szabó János békés hánsági esperest aki a reggeli istentiszteleten ragyogó ékesszólással beszélt arról a tárgyról hogy sok a mag, de kevés a magvető, Szabó Jánost Nagy Sándor ágyai lelkész köszöntötte fel. Lukács Ödön Simonffy Imrere, dr. Várady Zsigmond a vendégekre, Simonffy Imre Nagyváradra, a hatóságra és Sal polgármesterre ültette poharát.

Nagy hatást tett Ritoók Zsigmond táblai elnök és a más vallású Dézsi József felköszöntője, aki a reformáció áldásait méltatta. — Feltűnt és különféle magyarázatokra szolgáltatott okot Sal Ferenc polgármester következetes hallgatása, ki sem a városházán, sem a banketten nem beszélt, noha őt többször felköszöntötték, és — mint mondják legelőször úgy volt, hogy a városházán ő fogja üdvözölni a vendégeket. Simonffy Imre és Lukács Ödön az értekezleti közgyűlés elnökei tegnap este Ritoók Ödönnél voltak vacsorán. Polgármesterünk ma látogatásakat tesz Schlauch bitoros püspöknél, Ritoók Zsigmondnál, Jelenffy Kornélnál Szakszó Rezsőnél és Sal Ferenc polgármesternél.

NAPI HIREK.

T á j é k o z t a t ó.

Lapzárta mindennap d. u. 2 órákor csak esetleg hétfőn később.

Kéziratok visszaadására a szerkesztőség nem vállalkozhatik. — Kérjük a lapnak csak az egyik példára írni, ha lehet porzó nélkül!

A kir. tábl. hivatalos órák a segéd- és kezelő hivatalokban d. e. 8—12, d. u. 2—5 óráig tartanak. Az írtató, kiadó-hivatal s az irattár a feleknél felváltásokkal ad hétköznapiokon d. e. 9—11, d. u. 3—4 órá között; vasárnapokon és ünnepnapokon d. e. 10—11 órá között.

A m. kir. törvényszéknél jegyzői iroda nyitva hétköznapiokon d. u. 3—5 órá között, vasárnap és ünnepnapon d. e. 10—11 órá között. Gyűjtőszekrényből a beadványok kivételnek hétköznapiokon d. e. 12 és d. u. 5 órákor, ünnepnapokon d. e. 11 órákor.

A Gönczy-egyesület „Otthon”-a Keresk akadémia palájában.

Zeneestély a „Bika” kávéházban: hétfőn Magyar testvérek, szerdán Rácz Károly. Az „angol királynő” szállodában minden kedden, pénteken és vasárnap.

Nyilvános olvasóterem a kollégiumban, nyitva van hétfőn, szerdán, szombaton d. u. 3—6 óráig.

Múzeum a kollégiumban nyitva van vasárnaponként d. e. 10—12 óráig.

Famunkatanítás. A közgyűlési egyesület főreáliskolai műhelyében d. u. 2—4 óráig. Kedden előkészítő csoport. Szerdán és pénteken haladó csoport.

Népkönyvtár az árok-utcai leányiskolában. Nyitva minden szerdán és szombaton d. e. 11—12 órákor.

Színház mindennap este 7 órákor.

— Halottak napja. Ma este a kegyeletes megemlékezés ünnepén körmenet vonul ki a Szent Anna utcai rk. templomtól a kath. temetőbe, hol Wolaiffa Nándor dr. püspöklébános fog szent beszédet tartani. A körmenet délután öt órákor indul a temetőbe.

— Ujenczok eskütétele. Ma reggel 7 órákor a 39-k ezred gyalogosai a 3-ik honvéd ezred és a közös hadseregbeli és honvéd huszárok kivonultak a Pavillon kaszárnyához eskütételre. A tábori misét Pálffy Béla segéd-lelkész olvasta, melynek végén hazafias szellemű áthatott szép beszédet intézett az ujenczokhoz Wolaiffa Nándor dr. püspöklébános. A beszéd végével ünnepélyes eskütettek az ujenczok, hogy békében és háborúban hű katonái lesznek a hazának. E katonai ünnepségen az egész tisztikar jelen volt.

— A reformáció emléknapja. A theológus ifjakból alakult Hittanszaki önképzőkör által a reformáció emlékére rendezett ünnepély tegnap d. u. 4 órákor folyt le a kollégium dísztermében, mely szépen megtelt a főiskola összes tanári karával és díszes hölgyközönséggel. Először a főiskolai énekkar előadta Beethoven örök-szép „Dicsőít téged” énekét, melynek elhangzása után Dr. Erdős József teológiai dékán, a „Hittanszaki önképzőkör” felügyelő tanára tartott megünyító beszédet. Az evangélium átalakító, felemelő hatásáról beszélt, beszéde végig vonult a keresztyénség kezdetétől a középkori reformáció; Luther, Kálvin, Zwingli szereplését ismertetve különösen, egész a jelenkorig, példákat hozva fel a keresztyénség történelméből. A reformáció jelenkori hullámzásaira is sok vonatkozás volt szép beszédében. Az Ur nevéért, Sáfány Lajos ez alkalomra írt, pályanyertes, ünnepi ódáját szavalta el ezután Bagaméry Károly II. é. theológus nemes hévvel, — utána Soltész Elemér 4 th. felolvasása Zwingli nevéjéről következett. A főiskolai énekkar előadta „Oh kereslek” cz. énekét. Sáfány Lajos felolvasta ezután gróf Bethlen Kata, a múlt században élt legnagyobb kálvinista nő életét és jellemrajzát, Juhász László esküdtfelügyelő, társulati elnök, záróbeszéde és a jelenvoltnak a 179. dicsőet együtt elnöklése után az ünnepély véget ért. Tegnap este a „Hittanszaki önképzőkör” tagjai barátságos lakomára gyűltek össze a „Bika” szálloda czukrász termében.

— A honvédség köréből. Ő Felsége a király Szakka Sándor tartalékos hadapród tiszt-helyettét a gróf Grünne cs. és kir. 43. gyalogezredhez helyezte át. — A novemberi előléptetésről tegnap közölt hírtünk még azzal egészítjük ki, hogy dr. Siechermann Adolf a 3. honvédgyalogezred tartalékában főorvossá neveztetett ki a király által.

— Kereskedő ifjak dalestélye. A debreczeni kereskedő ifjak önképző egyeletének dalköre november hó 9-én szombaton este dalestélyt rendez, amelyre a következő meghívókat bocsátotta ki: A debreczeni „kereskedő ifjak önképző egyesületének dalköre” 1895. évi november hó 9-én, szombaton a „Margit” fürdő dísztermében Racz Károly zenekara közreműködése mellett tartandó zártkörű dalestélyt rendez. Műsor: 1. „Szabadságdal” Hubertől. 2. „A Bárd” Siechertől. 3. „Népdal” Gailtól. 4. „Tibanyi echóhoz” Mácsaytól. 5. „Népdal” Ujtaussytól. Belépti-díj személyenként 1 frt. — Csak-adjegy 2 frt. Kezdet 8 1/2 órákor. Pártolótársági aláírást elfogad a pénztár. A meghívó kívánatra előmutatandó. Azok, kik esetleg tévedésből meghívót nem kaptak, vagy arra igényt tartanak forduljanak a kereskedő ifjak önképző egyeletben a háznagyhoz.

— A napkori gyászmagyarok. Napkoron Kovács Mátyás r. k. plébános indítványára azt határozták a községi képviselőtestületben, hogy nem veszik tudomásul a napkori jegyzőnek Simák Istvánnak anyakönyvvezetővé történő kinevezését; őt az anyakönyvvezetéstől eltiltja s e hivatal dologi kiadásainak fedezéséről szem gondoskodik. A jegyző megelégedte a határozatot s Mikecz János alispán

már intézkedett a törvénybe ütköző határozatainak megtorlásáról.

— Gyűlés a ref. egyháznál. A debreczeni ev. ref. egyház tanácstermében november hó 2-ik napján délután 3 órákor gazdasági ülést tartanak. Targy: Folyó ügyek.

— Debreczeni fluk Herczegovinában. A cs. és kir. 39. gyalogezredünk 4. zászló, alja, mely eddig Boszniában Cajniczán állomásozott — helyet változtatott. A hadügy-minisztérium rendelete következtében ugyanis minden felszerelésével együtt áthurcolkodott Herczegovinába, hol a batalion fele a városban, Mostárban, másik fele (két század) a közeli Livno városkában ültette fel állandó hadiszállását. Ez a körülmény kedvezmény a zászlóaljja mert míg Cajuisza körül az erdős hegyek között, lakatlan tájon fáradtságos utakon végztek gyakorlatokat, sik pusztahoz szokott patriótáink, Herczegovinában civilizáltabb helyre kerültek, a hol a társas életben több részük leend.

— Könnyen szerzett kelengye. Ágnes leány férjhez akart menni de olyan szegény volt mint a templom egere és nem volt miből beszerezni a stafiringot. Gondolt tehát egyet és az urnője által gondviselésére bízott fehérneműből apródokint elemelt egy kelengye-kollekciót. A gardérobáját gondos szemmel vizsgáló háziasszony azonban csakhamar nyomára jött a tervbe vett kiegészítési eljárásnak, Ágnes a börtönbe került, és így egy nap mindent elvesztett: férjét és kelengyéjét. Elmondhatja most már, hogy a teremtésben nincs vesztes csak én.

— Közbesítési viszontagságok. Ma került vissza a negyedik kerületi kapitánysághoz két darab kézbesítési ív, amelyeket nem tudtak az illetőkhöz juttatni. Az egyik kézbesítésén Falusi András volt meghívva valami rendőri kihágás miatt, az Ujjföld 254-ik szám alól. A kézbesítési ív Megjegyzések rovatában ez volt olvasható:

1895 októ 21 amióta Gyakorlatra be-rukolt azóta a ujjföld 254 számú tanyáján nem létezett.

Sokkal klasszikusabb tömörségű ennél a másik, amelyikkel Suba János uramat szerették volna látogatásra birni

a megnevezet egyén Suba János odahaza nem létében az idézvényt odahagyatott az szomszédba kétt tanui előtt.

Podlovits Gy.
m. kézbesítő.

— Szökött katona. Szelvek János alig egy hónapja eszi a profontot, már is annyira megfeküdt a gyomrára, hogy a 15. ezred 1. századától megszökött. Mikor hazulról eljött, olyan keservesen írt a babája, hogy alig tudott föle elválni. Szolgált, szolgált úgy ahogy János egy darabig, de hazasíró lelke nem akarta bevenni a regulát és így történt, hogy ezredétől bucsu nélkül elépett. Valószínű, hogy szabadsága rövid lesz s mivel több vissza viszik oda, ahonnan megmenekülni akart.

— A legnagyobb nyugdíjak. Bizonyára érdekelni fogja olvasóinkat az alábbi kimutatás, melyet az állami hivatalnokoknak a névsorából állítottunk össze, a kiket az 1894-dik esztendőben nyugdíjaztak. — Természetesen csak a legnagyobb tételeket és a legérdekesebb neveket válogatjuk ki ezek között egy csomó miniszterét, államtitkárait stb. A legnagyobb nyugdíjat 8000 forintot Csáky Albin gróf volt vallás és közoktatásügyi miniszter kapja 26 év 2 hónap és 1 napi állami szolgálat után. Utána Andrásffy altábornagy következik 6300 forinttal a honvédelmi minisztériumban eltöltött 40 év után, ugyancsak ebben a minisztériumban nyugdíjazták Kubinyi János altábornagyot, a jászberényi iskolának a parancsnokát 38 esztendei szolgálat után 5995 frt évi nyugdíjjal. Majd Bethlen Adrás gróf következik 5040, Krusper István műegyetemi tanár 4500, Toth Lőrincz kuniai tanácselölök 4440, Rigner Ede vezérőrnagy 4200, Gróisz Gusztáv egyetem tanár 4100, dr. államtitkár János Szűry Dén 2100 forint.

táv egyetemi tanár 4000, Berzeviczy, Albert dr. államtitkár 2000, Vay Béla báró és Lónyay János főispánok 2590 illetéleg 2480, Szűry Dénes címzetes miniszteri tanácsos 2100 forinttal.

— **Szökevény ujoncz.** Ez is szezonfárgy így ősszel, mikor a nyolczheti kiképzés áldásaiban részesül az a fiatal katoná, akit rövidség okáért csak subának neveznek a kaszányákban. Persze az élet ott nem okvetlen tetszetős s az első nyolcz hét éppen a legkeservebb benne, amikor egyszerre meg kell emészteni minden katonai tudományt. Ez aztán nem tetszik némely katonai ujoncznak, különösen olyannak, mint Tábori István. Ő ugyanis muzsikusz cigány és az a flóta, a melyen eddig a bandában játszott, egészen más fajta furulya volt, mint a Manlicher. Meg is unta a vele való játszadozást a cigány legény és minden bucsuzás nélkül kilépett az ezred kötelékéből. A szökevényt, a ki középtermetű és cigány színű, most a katonai és a rendőri közegek körözik.

— **K. marák a hírlapi bélyegilleték ellen.** A magyarországi kereskedelmi és iparkamarák vasárnap délután Budapesten közös értekezletet tartottak, melyben szóba hozták az országgyűlés a hírlapi bélyeg eltörlésére megindult mozgalmát is. A titkárok igen károsnak véleményezték a kereskedelem és ipar szabad fejlődésére nézve a bélyegtörvényt s elhatározták, hogy ők is csatlakoznak a hírlapi bélyegilleték eltörlésére megindult mozgalomhoz. Ha minden faktor hozzájárul ezen kizárólag a vidéki zsurnalisztikára nehezendő adónem eltörléséhez, és annak a parlamentben is lelkes szószólója akad, akkor azt siker is fogja koronázni. Meg van az államnak arra a kellő eszköze, hogy ezen jövedelmet onnét pótolja, ahol erre jogosabb és igazságosabb alap van.

— **A millenniumi koronák.** A pénzügyminisztériumban most készül az a törvényjavaslat, amely, mint már megírtuk, a millenniumi koronák veretésére a törvényhozás beleegyezését kéri. A törvényjavaslat tárgyalásakor bemutatják majd a képviselőházban az emlékpénz mintáját is, amelyet Beck Ö. Fülöp, Párisban élő hazánkfia tervezett, ugyanaz, aki a kiállítási érmek pályázatán az első díjat nyerte. Az emlékkorona egyik oldalán a felségének babérkoszorús domborkepe van, körül ezzel a felirással:

AZ EZERÉVES MAGYARORSZÁGI EMLÉKÉRE
A király arczképe alatt pedig
1 KORONA
1896.

Az érem hátsó lapján Árpád fejedelem látható honfoglaló vezéreivel. A magyar génusz lebeg Árpád előtt s kantáron fogva lovát vezeti az új hazába. A színezüst érmek a törvényjavaslat értelmében diszes tokcskában hozzák forgalomba, darabját egy forintjával. Összesen egy millió értékű emlékkorona, adnak ki, s a jövedelem főösszege a kiállítási alap javára esik.

— **Öngyilkos bírósági végrehajtó.** Lapunk zártakor értesülünk, hogy a sokak által ösmert Váradi Imre volt bírósági végrehajtó, egy 70 éves öreg özvegy ember ma délelőtt agyonlőtte magát egy régi pisztolyal. — Váradi nem régen elbocsátották hivatalából s azóta buskomorrrá lett. — Ma kellett volna nagyüjtőzai lakásáról kiköltöznie, ahol ő maga mondott fel, de még tegnap sem keresett magának lakást. Levelet hagyott bátrá, melyben ügyei rendezésére Torday Gábor ügyvédet kérte fel.

Városi és megyei hírek.

* **Bizottsági tagok választása.** Tegnap folytak le Hajdúvármegyében a megyei bizottsági tag-választások. Eddig P.-Ladányról és Kabáról értesítenek tudósítónk a választás eredményéről. Kabán Kis Károly főjegyző és Dávidházy János ref. lelkész-esperes, P.-Ladányon Balog Sándor főbíró, Erőss Lajos ev. ref. lelkész és Venczelly Mihály uradalmi felügyelő választottak meg. A déli órákban sürgönyzik lapunknak, hogy Sámsonban Budaházy Gyula 46 Kovács Károly főjegyző 45, és Oláh Gyula, téglási jegyző 40 szavazattal választottak meg. Hadházon csupa szélsőbaloldaliak győztek Megválasztottak Poroszlai Zoltán 156, Komor Sándor 138, Ö. Kiss Sándor 118 szavazattal. Szinay Gyula országgyűlési képviselő csak 114 szavazatot kapott.

* **Miniszteri biztosok** A földmívelésügyi miniszter, hogy a mezőgazdaságról és a mezőrendésről szóló törvény végrehajtását a helyi hatóságokra nézve megkönnyítse s hogy annak végrehajtását időnként rendszeres helyszíni eljárás alapján szerzett tudomása legyen, megbízta Lestyanszky Sándor miniszteri tanácsost s helyettesítésként Németh József min. segédtitkárt, hogy az ország egyes vármegyében, községeiben, városaiban az ügykezelést vizsgálják meg s az eljáró hatóságok részéről esetleg szükségelt utbagazításokat és felvilágosításokat adják meg.

* **Mezőgazdasági statisztika.** Debreczen város törvényhatósága mezőgazdasági statisztikai bizottsága tegnap délután ülést tartott Király Gyula tanácsnok elnöke alatt. A bizottság elfogadta a javaslatát, hogy Debreczen város területén az adatok házszám, illetve kerületek szerint gyűjtessenek össze és hogy ennek teljesítésére 60—80 ügynök alkalmaztassék. A bizottság a költségekre 3500 frtot javasol előirányoztatni, mely összegnek mielőbbi folyósítására a polgármester megkeresetik. A polgármester különben 8—10 nappal az adatok összegyűjtésének törvény által meghatározott időpontja előtt felhívást fog kibocsátani a törvényhatóság közönségéhez. Ezen felhívás részletesen fogja ismertetni a felvétel tárgyát és célját hangsúlyozva, hogy a felvétel nem adóztatás céljából, hanem ellenkezőleg az ország mezőgazdasági bajainak orvoslása s a mezőgazdasági népesség jólétének emelése végett történik. Ezen felhívásban felszólítatik a gazdaközönség, hogy a felvétel körébe tartozó tárgyakat (állatait, gazdasági eszközeit, gyümölcsfáit stb.) jó elre számolja össze, hogy az összeírás alkalmával azokat az összeíró ügynököknek minden nehézség és késedelem nélkül bevallhassa. Az 1895. évi VIII. t.-cz. 6. §-a a hamis bevallást kihágásnak minősíti és 50 frt pénzbüntetéssel rendeli büntetui. Az adatok összegyűjtésére vállalkozó egyének jelentkezzenek Király Gyula v. tanácsnok hivatali helyiségében. A város belterületén működő ügynökök 2 frt napidíjjal jutalmaztatnak, a kik pedig a külterületeken funkcionálnak, azok megegyezés szerint kapnak fizetést.

Egy malacz históriája.

— Csalódásokkal telt igaz történet. —

A napokban történt, hogy egy szomszéd községünk embere egy hathetes sütnivaló malaczt kínálgatott eladásra. Egy különben mogorva, de malacz-pecsenyét szerető ur csakhamar megvette két forintot a sivalkodó sertés erejét és meghagyta emberünknek, hogy vigye azt D. utcai lakására. Az eladó zsebre

vágta a két forintot és megindult a megjelölt ház felé. Alig tette meg azonban tele utat, midőn a sivalkodó malacz hangjára figyelmes lesz H. ur és nyomban ígér érte két forintot. A magyar kevés habozás után másodszor is eladta a malaczt, sőt meg is ígérte, hogy haza szállítja a malaczt az X. utcába. De csakhamar hamleti töprengés szállta meg parasztunkat. — Most már nem tudta, hogy a két vevő közül kinek vigye a malaczt. Ezen tündökléséből egy barátságatlan oldalbaütés zavarta fel, előtte állt komája, kinek már néhány év óta tartozott 3 forintjával. A hitelező irgalmat nem ismerő hangon követelte pénzét, kijelentvén, hogy nem fizetés esetén, mellőzve a komai szerepetet — viszi a bírósághoz. Az adós könyörgésre fogta a dolgot és elmondván kalandját, azt ajánlta, hogy fizet 2 frt 50 krt, s a malaczt pedig fogyasszák el közösen a Csicsogó valamelyik hoteljének sambré szeparájában. A hitelező ráállt az alkura és egy óra múlva a malacz bőre vígan pirult mindkettőjük lelki gyönyörűségére.

A két vevő pedig tizenkét óra felé már érezni vélte a malacz-pecsenye illatát és ennek hatása alatt a hivatalos órát pár percczel meg is rövidítették.

Jó barátok lévén történetesen, részletetni kívánták egymást a malacz-pecsenyében, de erről nem szóltak egymásnak, hanem vetekedve angaszták egymást ebédre. H. ékesszólása győzött és odatartottak.

H. ur felesége azonban mit sem tudott a malaczról. Ezt hallva X ur, azon reményének adott kifejezést, hogy a kérdéses malacz bizonyosan nála van. — Felkerekedtek tehát nyomban, de mily nagy volt meglepetésük, midőn az X. utcai ur felesége sem tudott semmit a malaczról.

Ez már több volt kettőnél és bőséggel szállta meg a vásárlók szívét. A vármegye embereivel kurrentáltatni kezdték az embert, kit éppen akkor csíptek el a Csicsogónál, midőn az utolsó falatot nyelte le a malaczból.

A falusi ember búsan ballagot ta rendőrei után. Láttá, hogy itt nincs menekülés, tehát megadta magát sorsának.

A törvényház elé érve, egészen kijózanodott és alig vette észre, midőn egy ur megszólította, résztvevően tudakozódva sorsa felől. Emberünk elmondta baját, mire az a bizonyos ur, ki titokban zugprókatori otáron áldozott, megígérte neki, hogy kiszabadítja kinos helyzetéből, ha husz forintot fizet neki. A vádlott ráállott, mely után a pseudo prókátor azt a tanácsot adta neki, hogy ha a bíró a malacz felől kérdezi, csak ezt az egyetlen szót mondja szakadatlanul: perdü.

A történet végére értünk. A paraszt megfogadta a tanácsot, úgy hogy a bíró rövid vallatás után eszelősnek deklarálta a vádlottat, ki folyton a perdü hangot hallgatott utólérhetetlen bambasággal és ... mint bolondot elbocsátotta.

A kapuban pedig ott várta a parasztot tanácsadója, ki a kiszabadult ember arcáról leolvasta a tanács sikerét. Sietett is követelni a honoráriumot, de meennyire elhült, mikor a megszabadult malacz-áru most már nem utólérhetetlen bambasággal, hanem ravasz mosolylyal így felelt: a husz forint uram... perdü... perdü...

És ezzel a faképnél hagyta az ámuló zugprókátort.

Távirat.

Festetics lemondása.

Budapest. november 1. (A Debreczeni Ellenőr eredeti távirata.) Festetics gróf, földmívelésügyi miniszter tegnap este beadta lemondását. — A hír nem jött váratlanul, de főváros szerette nagy meglepetést szerzett.

CSARNOK.

A művészetekről.

— A történelem előtti időkől a kereszténységig. —
Irta: Elek Sándor.

I.

Minden a szép érzéket kielégítő tevékenység a tér és idő beosztásán, vagy a természet utánzásán nyeri alapját. Így e tevékenységek hoznak létre művészi alkotásokat. Ebből kifolyólag valamely teremő elme nagysága éles látásán alapul, melylyel az időnek véghetetlen kicsiny közeit, melyeket képzeletünk és eszközeink alig bírnak megközelíteni: Ő látja, érzi és a mi legfontosabb alkalmazni tudja.

Ezekben nyilvánlik az erőarányossága az egyensúly, a világ egyetem csodás összhangja. E két nagy törvénynek az emberi lélek is részese kisebb vagy nagyobb mértékben és e mérték szerint a művészeteknek művelője.

Az egyszerű ember, bár a térnek és időnek illetékesen való beosztása neki örömet, jóleső érzést okoz, vagy ellenkezőleg az észlelt rendellenesség lelkében zavart idéz elő, s egyszersmind önkéntelenül cselekvésre indítja, melylyel az észlel, neki nem tetsző részletet helyére igyekszik tolni; mindazonáltal a természet szépsége iránt még nem bír érzékkel, annak nagyszerűsége bámulatos tüneményei érzéketlenül hagyják.

Más szempontból nézi az egymás mellé helyezett vesszők, virágok csoportját, az egyenletes lépések, kartáncz, ütemes hangok, a harangok kongása, az evező csapások stb. más hatást gyakorolnak rá, s mást arra, a kiben a széperék nyilvánlik.

A tér beosztásán alapul az iparművészet tárgyaitak diszitménye ékszerek és műtárgyak ornamentális és figurális része, a szövetségek, csipkék számtalan alakja és formájuk alakzata. Ezen alapszik az építészet-szobrászat és festészet, a mely utóbbiaknak közös egybe kapcsoló eleme a rajz, miért is egy néven rajzművészeteknek szokás nevezni.

Az időbeosztásból fejlődött ki a zene, ékesztés és színművészet, tehát az előadó művészetek. Ez utóbbiak elütőnek látszanak a rajzművészetektől, bár hatásuk azonossága, teremőjük, jobban mondva szerkesztésük hasonlósága a rokonsági kapcsolatot elválaszthatatlanná teszi. A különbség az, hogy a mennyiben az előadó művészetek nem érzékelhetők annyi irányban, mint a rajzművészetek, inkább értelmi észrevévéseinknek tárgyai, s külön, önmagukban véve is mindenik egy egészet alkot, míg elemében a rajzművészetek, mint legrégibb anyaművészet közül az építés közül csoportosulnak. Mindeik azonban az összhangzatos beosztáson alapul, s hatása bámulatra ragadó rejtély. Rousseau mondja a zene képes megérteni azt, a mit nem lehet hallani, hangokkal festi az álom nyugalmát, az éjszondját, a sivatagot, mozgás által kelti fel a nyugalom érzetét, zajjal fejezi ki a csendet. Ilyen meglepő, váratlan hatása van egy emlékszerű épületnek, egy romnak, melynek durva nehézkes anyaga kiválva van a legfenségesebb, legmagasztosabb eszmék közlésére. A lomka nehézkes kövekből évezázadok dicsősége és enyészete szól hozzánk hirdelve a népek könnyeit, boldogságát országok, nemzetek sirját újak támadását.

II.

A művészeteknek kezdetleges formáit már a kőkorból megtaláljuk mint diszitményeket az iparművészet szolgálatában. Ezeket az alakokat (kőszáli zerge, iramszarvas stb.) vizsgálva, bámulunk kell azoknak sikerese kivitelét, ha tekintetbe vesszük, hogy mind e tárgyakat egy hegyes vagy lapos élő kövel idomították, a melyek még csak csiszolva sem voltak. Ennek dacára az alakok körvonala annyira hű, hogy fel kell tételeznünk, miszerint azok a megszelídített s gazdájával egy barlangban lakó állat természetes vonásai után alakítottak. —

Ezek a művészeti hajlam legrégibb nyomai.

A csiszolt kőkorból ember ismerte már a földmívelést, a szövést, vesszőfonást és az agyag edény készítését. Bár mindeniket kezdetleges formában művelte, mégis megvilágítja az akkori ember műveltségi fokát. Művészetének nyomait az agyag edények jellemző díszítésében találjuk.

Itt kezdődik az építés története az úgynevezett Dolmenekkel, melyeket az ő ember, miután barmaival a szikla barlang környékét lelegettette, s tovább volt kénytelen vándorolni. Őt nagy kőlap összerakásával magának lakóházul építette, esetleg sirjául használta. Valamint e korra esnek a cölöpépítmények.

E kor különösen nevezetes mert itt a feldolgozható nyersanyagok négy fő sajátosságát ismerték, s ebből kifolyólag a négy fő ipart már művelték. Így a viszonylagos ellentállás képességű anyagoknak megfelelően a tectonicus (ács), a visszaható szilárd-ságnak csak megfelelően a stereomia (kőműves) az abszolút szilárdságoknak megfelelően a textilis (szövő) és a lágyan idomítható, szárítva formájukat megtartó anyagoknak megfelelően a keramika (agyag) művészetet. Sajátságos azonban, hogy a csiszolt kőkör eszközeinek diszitményei távolról sem közelítik meg az előző kor műveit, s hiányzanak azok egészen a bronz vegyítés feltalálásáig.

Folyt. köv.)

Vegyes hírek.

* **Megszökött bankigazgató.** Két évvel ezelőtt Csajági Lajos az Andrássy-úton fényes irodát rendezett be magának, elkeresztelte azt bankbizományi üzletnek és elárassította a lapokat, különösen a vidékieket, hirdetésekkel, amelyekben olcsó kölcsönöket ígért ingatlanokra. Utóbb részvénytársaságot csinált az üzletéből, amely ezt a hangzatos címet vette fel: Magyar gazdasági és bankbizományi részvénytársaság. — Nemrégiben egyre-másra érkeztek a följelentések a részvénytársaság és igazgatója ellen. — Olay Lajos országgyűlési képviselőhöz Jankovác községből tegnapelőtt négy választója jött fel azzal a panaszzal, hogy megbízták még hónapokkal ezelőtt Csajági jelzálogkölcsön-szerző ügynököt, hogy számukra 8000 forint kölcsönt szerezzen. Csajági a 8000 frtot még szeptemberben fölvette Jankováczi megbízóit azonban hitegette. Olay képviselő a két banknál meggyőződött róla, hogy Csajági a pénzt csakugyan fölvette. Egyenesen a rendőrséghez fordult tehát s dr. Scheff László rendőrkapitánynak elmondta az esetet, kérte Csajági letartóztatását. De Scheff a letartóztatást megtagadta s csak arra vállalkozott, hogy délre Csajághit megidézi. Ez meg is történt és Csajági a rendőrségnél megvallotta, hogy a pénzt a két banknál fölvette, de délután három órára megígérte a 8000 forint kifizetését. Csajághit erre szabadon bocsátották és még csak rendőri felügyelet alá sem helyezték. Délután házkutatást tartottak a lakásán, de igenis megtalálták a könyveiben a bejegyzést, hogy a 8000 frtot még szeptemberben fölvette. Csajághit még ekkor sem vették rendőri felügyelet alá, mert midőn Olay képviselő tegnap reggel a rendőrségnél erőlyes beavatkozást követelt, Scheff kapitány sajnálattal jelentette a szenczációs hirt, hogy Csajági megszökött. Olay erre a legnagyobb felháborodással távozott és egyenesen Havas királyi főügyési helyetteshez menve, megtette sajátnevében a büntető feljelentést hivatali bűnpártolás címén dr. Scheff László rendőrkapitány ellen. E percben nem lehet tudni, mily összeget sikkasztott el Csajági, mert csupán Olay képviselő kerületében körülbelül 30,000 forintot vett föl parasztok számára, akik mindannyian meg vannak károsítva.

Közgazdaság.

* **A magyar államvasutak telekkönyv-vezetése.** Az államvasutak központi telekkönyve, az állami számvévszék zárszámadása szerint 1894. évben a munkács-beszki-di és a félegyháza-csongrádi vasutára nézve lépett életbe. Ezenkívül a magyar államnak a központi telekkönyvben eddig csak előjegyzett tulajdonjoga 1894. évben a magyar északkeleti vasut debreczen-máramaros-szigeti, szerencs-királyháza, satoralja-ujhely-kassai, bátyu-munkácsi vonalára és a nyiregyháza-ungvári vonalra kebelezetett be.

Budapesti árú-tőzsde.

Budapest, október 31.

Napi jelentés.

Gabona-üzlet. Buzát ma mérsékelten kínálták, a kereslet kedvező volt. Elkelt szilárd irányzat mellett 30000 mm. 5—7 és fél kr szilárdabb áron.

Egyébb gabnaneműekben gyenge forgalom változatlan árák mellett.

Eladások:

Tiszavidéki új 500—81 mm. 7 frt. 400—81 mm. 7 frt. 300—81 mm. 7 frt. 300—80 mm. 7 frt. 1100—80 mm. 7.10 frt. 100—80 mm. 6.92 frt. 100—80 mm. 6.90 frt. 100—80 mm. 6.91 frt. 600—79.5 mm. 6.97. mind három óra.

3 havi időre

Zab 5.95—6.25

Határidő-üzlet.

Az irányzat gyenge forgalom mellett szilárd volt.

Záróárúfolyamok déli 1 órakor:

	frt
B u z a szept.-októberre 1895	6.66—6.75
" márcz.-ápr.-ra 1895.	6.95—6.97
R o z s szeptem.-okt.-re 1895	6.34—6.36
" márcz.-ápr.-ra 1896.	6.25—6.30
Tengeri jul.-aug.-ra 1896	4.57—4.58
" szept. okt.-re 1895	7.00—6.90
Z a b őszre 1895	5.96—5.98
" márcz.-ápr.-ra 1896	5.80—5.85
Repcze aug.-szept. 1895	11.05—11.16

Délután 4 óra 30 perczkor a következő árakkal záródott:

	frt
B u z a szept.-okt. 1895	6.72—6.64
" márcz.-ápr. ra 1895.	6.95—6.97
R o z s szept.-okt.-re 1895	6.25—5.27
" márcz.-ápr.-ra 1896	6.25—6.30
Tengeri jul.-aug.-ra 1895	5.80—5.82
" máj.-junius.-ra 1895	5.80—5.82
Z a b őszre	5.96—5.98
" márcz.-ápr.-ra 1896.	4.12—4.14
Repcze aug.-szeptre 1896	11.20—11.25

Időjárás borult.

Érték-tőzsde.

(A debreczeni „közgazdasági bank részvénytársaság” közlése 1895. nov. 1-én.)

Államadósság:

Magyar aranyjárdék 4 %	—	120.75	121.25
" vasuti beruházási köt. 4 1/2 %	—	123.75	124.75
" koronajárdék 4 %	—	99	99.50
" regále vált. kötvény 4 1/2 %	—	100.25	101.25
Oszták aranyjárdék 4 %	—	121.50	121.75
Egységes állam kötvény 4 1/2 %	—	100.	100.50
Tisza-szegedi 4 % -os nyerevény-sors.	144.	—	145.

Részvények:

Magyar hitelbank részvény	—	479.	489.
Oszták hitelbank részvény	—	399.	399.35
Magyaripar- és kereskedelmi bank. r.	128.	—	128.50

Sorsjegyek:

Magyar jelzálogbank 4 % -os sorsj.	127.	—	128.
" 3 % -os	108.75	—	109.25
Oszták földhitel. sorsjegy 3 % -os	117.	—	118.
Nagyvárörökös sorsjegy	—	10.50	11.
Oszták " " " " "	—	17.25	17.75
Olasz " " " " "	—	13.	13.50
Bazilika sorsjegy	—	7.40	7.75
Jó-szív " " " " "	—	3.15	3.45

Pénznemek:

Cs. és kir. arany	—	—	5.68	5.75
10 márkás arany	—	—	11.76	11.80
10 frankos arany	—	—	9.52	9.55
Sovereigns	—	—	12.	12.05

Debreczeni Városi Színház.

Idénybérlet 8. szünet. Páros bérlet 8. szünet.

Ma pénteken 1895. november hó 1-én

Molnár és gyermekeNépdrama 5 felvonásban. Irta: Raupach.
Fordította: Szerdahelyi. (Rendező: Hevessy.)

Személyek:

Reinhold Kristóf, gazdag molnár Sándor E.
Mária, lány — — — Cserny B.
Kunigunda, Reinhold testvére Lubrincz J.
Evald, lelkész — — — Hevessy G.
Brünnigé, özvegy — — — Borsainé.
Konrad, fia, molnarlegény — Klenovits.
Reimon, korcsmáros — — — Rózsahegy.
Margaretha, neje — — — Kiss Irén.
Ágnes,) gyermekei — — — Borsai E.
Gunther,) — — — Kovács L.
Jakab, gazdag serfűző ifju — Szathmári.
John, sirásó — — — Krémer J.

Történik: Sziléziában, 1710-ben. Az 1-ső és 2-ik felvonás közt egy hó, a 3-ik és 4-ik közt három hét, a 4-ik és 5-ik közt öt hó időköz.

Holnap, szombaton, 1895. november hó 2-án:

BÁNYAMESTER.

Operette 3 felvonásban.

Szerkesztői posta.

F. K. Annak idején közöltük, a most kapott értesítés pedig már nem aktuális.

1223. Az Ön kérdésére nem tudunk más feleletet adni mint azt, hogy a ki nem tud arabosul, az ne beszéljen arabosul.

Ébresztő. Az Ön versétől ugyan nem ébred fel fel senki, sőt még az ébren levő is elalszik.

G. Z. Hogy mi kell a boldogsághoz? Jó kedély Uram és százezer forint, esetleg kevesebb.

KIS LOTTÓ.

— Október 30-án. —

Prága	33	63	4	21	48
N.-Szeben	21	1	41	78	64
Lemberg	84	63	65	67	8

Kiadó és laptulajdonos:

„Osokonai” nyomda és kiadó r.-t.

Felelős szerkesztő: Koncz Ákos.

Dr. Altman Béla

orvos-sebész,

szülész, nőgyógyász.

Rendel: d. e. 8—10
d. u. 3—5Lakik Batthyány utca 2560
(Stieber ház.)

500—6—2

Lakásváltoztatás.

Med. univ.

Dr. Sichermann Adolf

FOGORVOSLakását Kossuth-utca 2152
sz. alá (Kardos ház.)

helyezte át.

Rendel: d. e. 8—12-ig.
d. u. 2—6-ig.Ingyen foghuzás vasárnap
d. e. 8—10.

522—5—3

Orvosi tekintélyek által kitűnőnek elismerve.

„Rheuma-Szesz“biztos hatású külszer rheuma, csusz a test
bármilyen szaggatásai s fájdalmai ellen.

Ára 1 korona, erősebb üveg 2 korona 40 fillér.

Kapható a készítőnél

VIDDER GYULAgyógyszerész S. A. Ujhely ezeltől Kis-
Szeben.Kapható DEBRECZENBEN: Dr. ROTSCHEK
V. EMIL ur gyógytárában.Főraktár Budapest: Török József gyógy-
szerész urnál király-utca 12. Egger A. vaczi-
kört 17. ugyintén az összes fővárosi és vidéki
gyógyszertárakban.Fog- és fejfájást 5 perc alatt megszüntet-
hetünk. 156.—10—3**Eladó**

vagy bérbe kiadó.

Az ondódon Kádár-dűlő-
ben 2¹/₂ nyilas tanya föld
épületekkel.Továbbá a rab-kert mel-
lett 2 hold kert, fele gyü-
mölcös, fele luczernás.Értekezhetni Nagy-hatvan
utca 1093/94. házbán.

716—6—3.

Drogueriánkat,

gyógyáru és illatszer üzletünket

Kossuth-utczába,

az István gőzmalom régi raktár helyiségébe

Kardossal szemben

helyeztük át.

Gyógyáruk, illat, kötő és fertőt-
lenítő szerek, fecskendők, irrigatorok,
sérvkötők stb. kitűnő tea, rum, cognac stb.**Francsics és Jóna.****UJDONSÁGOK**

az őszi és téli idényre

Divatos női ruhaszövetekben,

Színes selymekben.

Legújabb

díszekben,

Mosó velezekben,

Téli nagykendőkben,

nagy választékban érkeztek
raktárba.**Szabó Lajos fiai**

Debreczen Rózsatér.

149

Eladó eczetgyár.A közel vidéken 12000 lakossal
bíró mezővárosban egy 40 év óta fenn-
álló jó forgalmu eczetgyár előnyös fel-
tételek mellett, családi ügy miatt**eladó.**

Czím megtudható akiadóhivatalban.

725—3—1

Üzlet teljes felosztása miatt

hatóságilag engedélyezett

VÉGELADÁS

mélyen leszállított árak mellett

Kiss Lajos

női divat, vászon és rövidáru üzletében,

488.—2—2

TISZA PALOTA.

Szabó Lajos fiai

ezégnél

Ágy és asztal-
terítők,

Butorszövetek

flanelltakarók

Pokróczok

Caschemir

és

Selyem paplanok

Afrique

és lószőr

madráczok

Nagyválasztékban.

149.—

Szőnyegek, függönyök.

„Kegyelet” temetkezési intézet

DEBRECZENBEN, Tisza-palota kenyér-piacz.

(Fodor József volt helyiségében.)

Van szerencsém a n. é. közönség figyelmét felhívni ujonnan felszerelt polgári és dísztemetkezési intézetemre, mely a mai kor kívánalmait hoz képest van berendezve. Én az eddigi árakat 30% kamattal szállítottam le.

Ugy hogy egy eddigi	30 frtos	temetés most	21 frt.
egy	60	disz temetés most	42
egy	200	disz temetés most	140
egy	400	disz temetés most	280
egy	500	I. oszt. gála	350 frt.
egy	bársonyos temetés	70 frttól feljebb.	

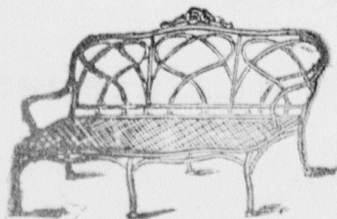
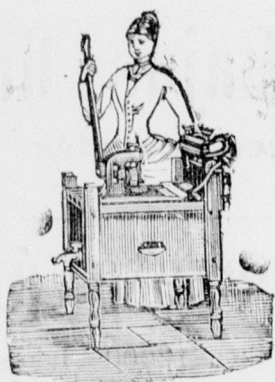
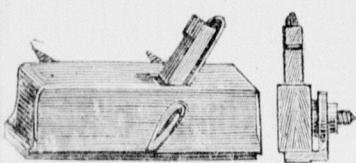
A midőn a n. é. közönség figyelmét felhívom arra a körülményre, miszerint a versenynek szabad tért engedjek, mert ez csakis a n. é. közönségnek előnyére van, felkérem előadandó szomorú eset bekövetkeztével, hogy becses bizalmukkal megtisztelni, a tiszta valóságról és eljárásomról meggyőződni sziveskedjenek.

Kérve a n. é. közönség bizalmát és támogatását, biztosítom a legszolidabb, pontos, figyelmes rendezésről és kiszolgálásról

teljes tisztelettel:

Kernáts Gyula.

704.

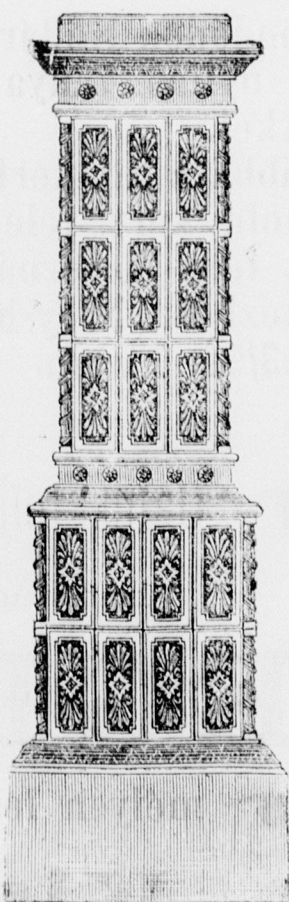

TÓTH GYULA

DEBRECZEN,

városház épületben, és Hatvan- és főutczák sarkán.

Legjutányosabb bevásárlási forrás vas-,
szerszám-, épület és butorvasalás cik-
kekben, valamint konyhafelszerelésben.

hákból.

Legnagyobb raktár vasbutorok, gyer-
mekkocsik- fürdőkádak, és vaskony-

A világhírű Budweiszi porcellán kályhák
egyedüli főraktára, a legjutányosabb verseny-
árak és 5 évi jótállás mellett.

79.

